

Valsts valodas centra Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) svarīgākie lēmumi un ieteikumi 2023. gadā

2023. gada 8. februārī (sēdes protokola Nr. 2)

Jautājumā par Ukrainas nacionālās traģēdijas (padomju varas 1932.–1933. gadā mākslīgi izraisītā bada) nosaukuma (ukraiņu *голодомір*) atveidi latviešu valodā komisija nolēma, ka tas atveidojams formā **holodomors** atbilstoši šā vārda izrunai ukraiņu valodā.

Komisijas lēmums publicēts oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" (Nr. 31, 13.02.2023., pieejams <https://likumi.lv/ta/id/339423>).

Izskatot jautājumu par priekšvārdu formām ar izskaņām *-ia* un *-ea*, eksperti vienprātīgi secināja, ka personvārdi bez līdzskaņa "j" pirms galotnes "a" latviešu valodā rakstāmi tikai gadījumos, kad to pieļauj attiecīgās svešvalodas īpašvārdu atveides noteikumi, bet šādu formu izvēle nav atbalstāma gadījumos, kad personvārds tiek brīvi izvēlēts.

Komisija ar balsu vairākumu nolēma ieteikt šādus ASV un Austrālijas vietvārdu – pilsētu un štatu nosaukumu – atveides variantus latviešu valodā:

Annarbora	Mančestra
Bredforda	Mineapole
Brisbena	Oklenda
Klīvlenda	Pērtā
Kolorādospringsa	Portlenda
Demoina	Kvīnslenda
Grandrepidsa	Sagino
Halifeksa // Helifeksa	Sandjego
Ilinoisa	Sentpītersberga
Aiova	Tasmānija
Indianapole	Vulongonga // Vuljunga
Madisona	

Eksperti vienojās par to, ka dažu ISO 639-2/B valodu kodu klasifikatorā iekļauto nosaukumu ieteicamie atveidojumi latviešu valodā ir **nko valoda**, **temezihtu valoda** un **blissimbolika**.

2023. gada 8. martā (sēdes protokola Nr. 3)

Latviešu valodas ekspertu komisija atbalstīja pašreizējos terminus psiholoģiskā terora paveidu apzīmēšanai – **mobings**, **bulings** un **bosings** –, noraidot vairākos politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektos piedāvāto apzīmējumu "ņirgāšanās".

2023. gada 12. aprīlī (sēdes protokola Nr. 4)

Eksperti ar balsu vairākumu nolēma atbalstīt darbības vārda formu **navigēt** visās lietvārda "navigācija" nozīmēs un ar tām saistītajās jomās – kuģošanā, lidaparātu vadīšanā un informātikā.

2023. gada 15. maijā (sēdes protokola Nr. 5)

Izvērtējot priekšlikumus par Krievijas pilsētas Kaļiņingradas nosaukuma maiņu, komisija ar balsu varākumu ieteica krieviskā nosaukuma "Kaļiņingrada" vietā latviešu valodā turpmāk lietot tradicionālo baltisko nosaukumu **Karaļauči** vai vēsturisko vācisko nosaukumu **Kēnigsberga**.

2023. gada 16. augustā (sēdes protokola Nr. 7)

Jautājumā par dažu jaunu izglītības jomas terminu formas variantiem eksperti atbalstīja terminu *izglītības guvējs* nevēlamā apzīmējuma *izglītojamais* vietā, kā arī neatbalstīja piedāvātos terminus *neformālā / ārpusformālā / informālā izglītība* apzīmējuma *ēnu izglītība* vietā.

Izvērtējot personas ierosinājumu precizēt vārdu "vēstniecība" un "pārstāvniecība" nozīmes skaidrojumus valodas normu avotos, komisija atbalstīja "Mūsdienu latviešu valodas vārdnīcas" attiecīgo šķirķļu papildināšanu, pievienojot jaunas nozīmes vai nozīmes nianšes un ilustratīvos piemērus.

2023. gada 13. septembrī (sēdes protokola Nr. 8)

Jautājumā par skaitļa vārda lietojumu vārdu savienojumos *trešās valstis*, *trešā persona* u. tml. komisija atbalstīja skaitļa vārda "trešais" noteiktās galotnes lietojumu visos locījumos.

2023. gada 11. oktobrī (sēdes protokola Nr. 9)

Papildinot iepriekš pieņemto lēmumu par Kaļiņingradas nosaukuma maiņu, Latviešu valodas ekspertu komisija atbalstīja ieteikumu ģeogrāfijas terminu "Kaļiņingradas līcis" turpmāk lietot formā **Kēnigsbergas līcis**.

2023. gada 8. novembrī (sēdes protokola Nr. 10)

Komisija neatbalstīja personas ierosinājumu sākt diskusiju par valsts nosaukuma maiņu latviešu valodā no Baltkrievija uz Baltrutēnija un tās iedzīvotāju nosaukuma maiņu no "baltkrievi" uz "baltrutēņi".